Инв. 4042/87
126/87

ПРЕГЛЕД КЊИГА

ЈЕСЕЊЕ МЕЛОДИЈЕ

Песме Јеле Спиридоновић-Савић

Јела Спиридоновић има унутрашњи живот, [redacted] постојан, скоро заветен, који [redacted] немилосрдно али уметнички даје лик овог [redacted] песника. Унутрашњи живот не иде по нужности с талентом. Он се додаје таленту, боље рећи, талент се додаје унутрашњем животу.

Свет Јеле Спиридоновић није простран, али се скоро у целини везује за метафизичке м[redacted]. Кад један песник неодољиво везује свој свет за метафизичке идеје, не значи да је филозоф. Значи оно што је за песника више, да је суптилан песник у вишој категорији поетског сагледавања живота и уметничких нагона. У својим репрезентативним песмама, онима које су исцвале унутрашњег живота њеног, не само варијације душевних мотива, Јела Спиридоновић је јасно открила шта ради, куда је вуче, куда мора. Она се бори за духовно спасење своје, и стреми даље и даље, од спасења кроз поезију до спасења кроз религију. Између та два сигурна пристаништа, амбис је. А преко тог амбиса лелуја обешен мост, начињен од оног од чега сви мостови над амбисима. Преко тога моста прелазе Јеле Спиридоновић инспирације, њи, које, [redacted] персонификоване [redacted] идеје њене: луталица, монах, уседелица, морнар. Те персонификације су људи, али раширени и растељени у спиритуалне немире, који не стају. Њих вуче, нара, мучи и усхићава тајанствена мета, вера у тајанствену мету, марање ка тајанственој мети. Сигнал за мету је увек нешто бело. Бело је у поезији Јеле Спиридоновић вилински и сабласни симбол у најразноврснијим предметима и појавама. Нешто бело трепери у свакој [redacted] песми кроз коју неутољива чежња вуче: онога што је друмом опчаран, онога што је Богом опчаран, онога што је морем опчаран, ону што је чекањем опчарана, ону која мађле боље жаље осећа као венац белих ружа — вуче их све заједно, напослетку, у мир смрти, или у метаморфозу земаљског разума у надземаљски.

Како се један свет, једно знање, један дар везује за метафизичке идеје, показује, генијално, грчка мисао. Ватра је проучена као оно што се у све претвара, и све у себе претвара; и зато сматрана као основна суштаница света. Али је ту посмоогнију таквала метафизичка мисао: Гле, ватра лети, вијори, лиже, истеже се, игра, тањи се, мења боје, прелива, облике. Сав свет је дакле вечни немир и ток, и ништа не може настати, све само постаје и нестаје. Збиља учење о ватри постало је, и прошло. Метафизичка идеја о ватри, начуда, стоји, вечна је. У поезији Јеле Спиридоновић има од [redacted] ватре, која тајнама тумачи свет. Радости и поноси разума и срца пишу, остају само дивне, болдаве, тужне метафизичке тајне. На тим тајнама се иде кроз подвиге, али мета се не постиже никада, никада. Тога су симболи: луталица, морнар, уседелица, монах, разум земаљски који је добио крила и попео се над земљу.

Јеле Спиридоновић духовни нагони подвижнички су. Она кочи [redacted] занесена и гоњена, носи у руци светиљку у којој цвета бео пламен што продире у тајанствено, али и пије очи и умара свест свакидашњу. Тако су кочили на својим подвизима један немачки и један француски песник, песници метафизичких [redacted] је писао: о расту песника, који све јаче бива побеђиван од свемирета. А Жув тражи од Бога: да удаљује његово последње одмарање. Од те класе песника је Јела Спиридоновић [redacted] по храбрости да иде за оним њеним „сплу милима" који никада не стижу мети. Песме као што су *За миле моје срца*, *Песма полуделе*, *Монахова сеђмица*, добар део *Песникова календара*, *Сафо Клаус*, јесу докази да се од менталног става Јеле Спиридоновић до песничког дела њеног, раздробљују и сагоревају [redacted] мали светови топлог еротизма [redacted] односа што ће рука с белом светиљком [redacted] последњих прерада. Све [redacted] што је најмилије било, и најбоље уткивано, носи се онамо баш зато да би немогућно било вратити то жиља натраг, себи. Наведене песме, и друге, символи су за ону [redacted] ватру, која од црвене еперије постала бела [redacted] метафизи[redacted] је песма *Сафо Клаус*.

— — — — —

Играј ми Клаус!
Другарице моја у мом немиру и у
срца боли.
Сестро у Аполу.
Играј ми бледу лабудову песму.
— — — — —
Лабудна песма: сребро плаче грања.
Лабудна песма: поздрав растанкања.
Лабудна песма: плинтај умирања.

Играј ми, Клаус, игру белих сања!
Затвори врата свих... о свих Чекања,
Затвори врата свих... о свих Себања.

[redacted]

[redacted] је песма [redacted] преображај жени за смрћу у усхићењу пред игром која игра лабудову песму.

Јела Спиридоновић [redacted] она ради на тешкој редукцији [redacted] поезије у један бољи свет, [redacted]. И много ће још радити на томе. Као и њен монах, она зна да сво аскезе једва помажу да се човек престане везивати за драго, за цвеће, птице, и познато другове по свету.

А да се за птице, за песнима брата,
за звезде и цвеће,
и сунце јачо не би,
знала ми што пре Твог анђела
о крилима,
неба не веће Тебе.

[redacted]адиће на свом највишем задатку и Јела Спиридоновић до смрти. Али ће оставити једно поуздано метафизичко обележје [redacted] унутрашњег живота.

Исидора Секулић

Скупштина бановинског одбора Учитељског удружења у Љубљани

Љубљана, 7 новембра

Под претседништвом председника бановинског одбора Југословенског учитељског удружења г. Методија Хумеља одржана је јуче конференција функционера свих среских организација и чланова управе бановинског одбора. У свом извештају г. Хумељ је нагласио потребу Југословенског учитељског друштва.

Претседникова извештај примљен је са великим интересовањем. Затим је дао извештај главни секретар секције г. Супанчић, а извештаје су дали и остали функционери.